

TROMS OG FINNMARK STATSADVOKATEMBETER

Politimesteren i Troms
Postboks 6132
9291 TROMSØ

RIKSADVOKATEMBETET	
J.nr:	2017 00568-6
25 SEPT. 2017	
Arkiv:	690
Saksbeh:	HST

DERES REF.:

VÅR REF.
2017/00694-004 LFA005
690

DATO
22.09.2017

TILSYN MED OG VURDERING AV POLITIETS OPPFØLGNING AV SAKER HVOR DET ER GJENNOMFØRT TILRETTELAGTE AVHØR

1. Oppdrag:

Det vises til Riksadvokatens brev av 7. april 2017 hvor statsadvokatembetene er pålagt å gjennomføre kvalitetskontroll av et visst antall saker hvor det er gjennomført tilrettelagt avhør. Som det fremgår av brevet er siktemålet med denne kvalitetsundersøkelsen å kartlegge og vurdere den videre oppfølging av etterforskningen samt hvordan fristene for tilrettelagt avhør påvirker samlet saksbehandlingstid m.v.

Riksadvokatens oppdrag er formulert slik: Gjennomgå til sammen 30 saker fra hvert politidistrikt hvor det er gjennomført tilrettelagt avhør med sikte på 1) kartlegging og vurdering av den videre oppfølging og 2) hvordan fristene for tilrettelagt avhør har påvirket den samlede saksbehandlingstid. Det bes også 3) tatt noen stikkprøver for en komplementerende kvalitetskontroll av etterforskning og påtalearbeid. En ser gjerne at embetene 4) gir uttrykk for eventuelle oppfatninger av tilrettelagte avhør i dag sammenlignet med tidligere dommeravhør. Embetets synspunkter til 5) omfanget av og kvaliteten på etterforskningen i initialfasen før det tas tilrettelagte avhør og om 6) disse avhørene tas for tidlig under etterforskningen, mottas også gjerne.

Statsadvokatembetene er atter – som ledd i nevnte kartlegging – bedt om å innhente 7) opplysninger fra politiet om ressurssetting og rutiner eller retningslinjer for prioriteringer i den videre oppfølging av etterforskningen. Det underliggende spørsmålet, er som det fremgår av Riksadvokatens brev, om oppfølgingen er adekvat og tilstrekkelig, herunder om de "riktige" sakene gis prioritet i oppfølgingen, og hvordan fristene for tilrettelagt avhør påvirker samlet saksbehandlingstid.

2. Metode:

Etter at oppdragsbrevet var gjennomgått og drøftet her, gjennomgikk statsadvokatene JUS802 for Troms politidistrikt. Med utgangspunkt i denne statistikken valgte statsadvokatene ut

tilfeldig 10 saker med seksuelle overgrep og 20 saker med kroppskrenkelser og/eller mishandling i nære relasjoner, samtlige saker fra 2017.

Politimesteren i Troms ble deretter tilskrevet ved brev av 6. juli 2017 med 1) anmodning om å sende inn de 30 utpekte sakene til gjennomsyn, dvs. ved oversendelse i BL og forsendelse pr post i originaler. Frist for dette ble satt til 18. august 2017. Politimesteren ble samtidig bedt om å avgi skriftlig redegjørelse om ressurssetting, rutiner, prioriteringer m.v., som beskrevet foran under kapittel 1, oppdragets punkt 7. Frist for slik skriftlig uttalelse ble satt til 8. september 2017.

Statsadvokatene har atter, og med utgangspunkt i metodikk fra fjorårets kvalitetsundersøkelse av voldtektssaker og saker med vold i nære relasjoner, formulert til sammen 55 spørsmål til gjennomgang for hver enkelt sak. Dette skjemaet (ikke utfyllt med svar) følger som vedlegg.

Etter at de til sammen 30 sakene var mottatt fra politiet, har statsadvokat Hugo Henstein og førstestatsadvokat Lars Fause gjennomgått disse. Dette arbeidet ble utført i løpet av uke 34 og 35. Funnene fra denne gjennomgangen er i korte trekk beskrevet nedenfor i kapittel 3. Det kan særskilt nevnes at statsadvokatene i denne gjennomgangen har funnet det hensiktsmessig å beskrive funn fra saker med seksuallovbrudd og saker med kroppskrenkelser og mishandling i nære relasjoner hver for seg.

Statsadvokatene har atter mottatt skriftlig uttalelse fra Troms politidistrikt, se foran om dette. Denne redegjørelsen er i sin helhet inntatt nedenfor i kapittel 4.

Statsadvokatene har atter særskilt gjennomgått politiadvokatenes beslutninger (påtegninger) til barnehuset om tilrettelagte avhør. Dette med tanke på om disse tilfredsstiller de krav som kan utledes av gjeldende straffeprosess og grunnleggende menneskerettigheter på området, se også riksadvokatens rundskriv av 21. oktober 2015 om tilrettelagte avhør. Foranlediget av dette og av en verserende diskusjon med påtaleenheten ved Troms politidistrikt om særlig hjemmelsadgangen til å avhente barn til tilrettelagte avhør uten foreldrenes samtykke, har statsadvokatene funnet det nødvendig å foreta en rettslig avklaring og deretter gi visse retningslinjer til politiet. Det vises om dette til kapittel 5.

De oppsummerende kommentarer og merknader er inntatt i kapittel 6.

3. Beskrivelse av funn:

a) Innledende bemerkninger:

Antallet saker pr kategori og politidistrikt er få i statistisk sammenheng. Det bør også nevnes at mange av de vurderinger som er gjort er basert på den enkelte statsadvokats individuelle skjønn etter gjennomgangen av den enkelte sak. Av disse grunner bør man være noe tilbakeholden med å trekke for bastante konklusjoner ut fra resultatet av undersøkelsen. Særlig gjelder dette ved mindre avvik og ved avvik som avdekkes kun i enkelte saker. Av samme grunn har statsadvokatene valgt karaktersetningen "ikke tilfredsstillende", "nøytral" og "tilfredsstillende" både hvert enkelt punkt i den systematiske gjennomgangen av sakene og i den samlede vurderingen av hovedfunn i hver enkelt sak.

Resultatene vil imidlertid, sammen med statsadvokatenes generelle kjennskap til saksfeltet gjennom enkeltsaksbehandling og erfaringer fra domstolsbehandlingen, kunne si noe om kvaliteten på etterforskningen av denne type saker pr i dag. Det har derfor vært viktig å kartlegge på hvilke områder/faser av etterforskningen politiet gjør en god eller adekvat jobb

og å finne områder der det eventuelt er systematiske mangler. Undersøkelsen vil forhåpentligvis bidra til å gi et godt grunnlag for statsadvokatenes fagledelse i tiden fremover, og – ikke minst – besvare det oppdraget som er gitt av Riksadvokaten.

b) Fra gjennomgangen av saker med seksuallovbrudd hvor det er gjennomført tilrettelagte avhør (10 saker):

Av de 10 sakene som ble gjennomgått var den gjennomsnittlige tidsbruken fra registrering av sak til første tilrettelagt avhør 26 dager. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra første tilrettelagte avhør og fram til påtalevedtak var deretter 106 dager. Det kan atter nevnes at 2 saker ikke var påtaleavgjort. For de øvrige 8 sakene var 5 henlagt etter bevisets tilling, 2 sendt til tingrett med forslag om tilståelsesdom mens 1 sak var avgjort med påtaleunntatelse. Det er atter av en viss betydning for kvalitetsundersøkelsen at 1 sak ble meldt til politiet mindre enn 3 dager etter hendelsen, 7 saker mellom 3 – 90 dager etter hendelsen, mens 2 saker var eldre enn 90 dager idet de ble meldt til politiet.

Omfanget og kvaliteten på etterforskningen i initialfasen vurderes som i det alt vesentlige tilfredsstillende. Av de 10 sakene som ble gjennomgått, ble 8 saker vurdert som tilfredsstillende, mens 2 saker fikk nøytral vurdering. I de tilfellene hvor det ikke var foretatt etterforskning i forkant av tilrettelagt avhør, kan statsadvokatene tiltre disse vurderingene. I de sakene hvor det var gjennomført etterforskningsskritt i initialfasen, var både omfang på etterforskning og kvaliteten på denne i det alt vesentlige tilfredsstillende. Som et gjennomgående trekk kan det nevnes at politiet har tilfredsstillende praksis for fritak for taushetsplikt, oppnevning av verge, innhenting av teledata osv., samt for rekvirering av medisinske undersøkelser.

Statsadvokatene fant som et gjennomgående trekk at politiet setter inn store ressurser til planlegging og gjennomføring av tilrettelagte avhør. Det gjennomføres herunder også avhør av sentrale vitner i forkant av første tilrettelagte avhør. I mange saker avhøres også den mistenke senest samtidig med første tilrettelagte avhør. Disse prioriteringen synes å være i tråd med riksadvokatens rundskriv om tilrettelagte avhør punkt 2.

I kartleggingen og vurderingen av den videre oppfølging, ble etterforskningen i det alt vesentlige vurdert som tilfredsstillende. Statsadvokatene fant 1 sak som ikke anses tilfredsstillende håndtert, hvilket i det alt vesentlige skyldes sendreiktig fremdrift. Til sammen 4 saker fikk nøytral vurdering, mens 4 saker var tilfredsstillende håndtert. Statsadvokatene fant i det vesentlige intet negativt å bemerke til elementene sporsikring, medisinske undersøkelser, avhør av vitner og mistenkte.

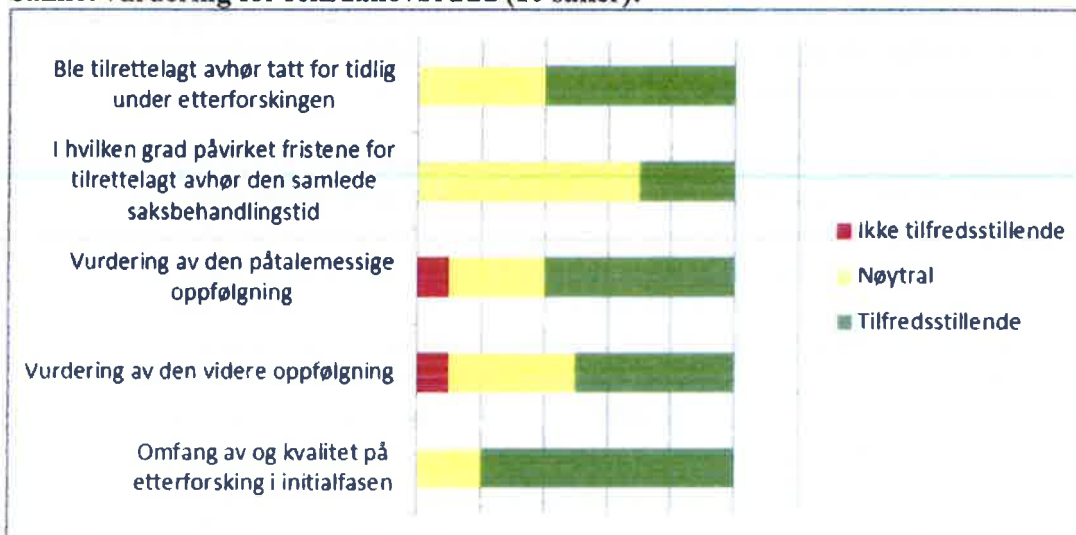
I vurderingen av kvaliteten på den påtalemessige oppfølgingen av sakene, ble også denne delen av politiets oppgaveløsning i det alt vesentlige vurdert som tilfredsstillende. I 2 saker er imidlertid statsadvokatene i tvil om politiadvokaten har funnet riktig subsumsjon (straffebud holdt opp mot det relevante faktum). Og, i 4 saker, ble fremdriften etter gjennomført tilrettelagt avhør vurdert som ikke tilfredsstillende. Samlet sett ble 1 sak vurdert som ikke tilfredsstillende, 3 saker nøytralt og 5 saker tilfredsstillende håndtert.

Vurderingen av hvordan fristene for tilrettelagt avhør har påvirket den samlede saksbehandlingstid, må anses å være av skjønsmessig karakter. Det ligger i dette at statsadvokatene ikke har benyttet andre kvalitetsindikatorer enn sitt eget "beste skjønn". Statsadvokatene fant i sin gjennomgang at ingen saker synes å være påvirket i negativ retning, dvs. vurdert slik at saksbehandlingstiden har blitt forlenget eller kvalitetsmessig forringet grunnet fristene som nevnt. I til sammen 7 saker ble vurderingen nøytral, dvs. at fristene ikke

anses å ha hatt noen påvirkning. Til sammen 3 saker ble vurdert som tilfredsstillende, dvs. at fristene for tilrettelagt avhør synes å ha påvirket sakenes fremdrift i positiv retning.

Også spørsmålet om tilrettelagt avhør ble tatt for tidlig under etterforskingen, må anses å være av skjønsmessig karakter. Det ligger i dette at statsadvokatene ikke har benyttet andre kvalitetsindikatorer enn sitt eget "beste skjønn". Statsadvokatene fant ingen tilfeller hvor tilrettelagt avhør synes å være tatt for tidlig. I 4 saker var vurderingen nøytral, og i 6 saker tilfredsstillende. Det ligger i sistnevnte score at statsadvokatene vurderte timingen av det tilrettelagte avhøret som riktig sammenholdt med sakens øvrige opplysninger.

Samlet vurdering for seksuallovbrudd (10 saker):

c) Fra gjennomgangen av saker med kroppskrenkelser og mishandling i nære relasjoner hvor det er gjennomført tilrettelagte avhør (20 saker):

Av de 20 sakene som ble gjennomgått var den gjennomsnittlige tidsbruken fra registrering av sak til gjennomført tilrettelagt avhør på 18,6 dager. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra første tilrettelagte avhør og fram til påtalevedtak var deretter 181 dager. Til sammen 14 saker var henlagt etter bevisets stilling, 5 saker var avgjort med forelegg og 1 sak var avgjort med tiltalebeslutning. Det er atter av en viss betydning for kvalitetsundersøkelsen at samtlige saker ble meldt til politiet mellom 3 – 90 dager etter hendelsen, hvilket får betydning for bla hensiktsmessigheten med sporsikring m.v.

Omfanget og kvaliteten på etterforskingen i initialfasen vurderes som i det alt vesentlige tilfredsstillende. Av de 20 sakene som ble gjennomgått, ble 17 saker vurdert som tilfredsstillende, mens 3 saker fikk en nøytral vurdering. I de tilfellene hvor det ikke var foretatt etterforsking i forkant av tilrettelagt avhør, kan statsadvokatene tiltre disse vurderingene. Dette kan også dels begrunnes i at ingen av sakene var helt ferske. Samtlige forhold skrev seg fra mellom 3 – 90 dager forut for melding til politiet.

Som et gjennomgående trekk kan det nevnes at politiet har tilfredsstillende praksis på fritak for taushetsplikt, oppnevning av verge, innhenting av teledata osv., samt for rekvirering av medisinske undersøkelser. Et annet gjennomgående trekk er at politiet avhører særlig melder, men også andre sentrale vitner i forkant av eller senest samtidig med tilrettelagt avhør. Dette gjelder også avhør av den mistenkte. I enkelte saker var sågar det meste av informasjonsinnhenting gjennomført før eller samtidig med tilrettelagt avhør. Dette samsvarer godt med de føringer som er gitt i riksadvokatens rundskriv punkt 2.

Statsadvokatene fant ytterligere, som et gjennomgående trekk, at politiet setter inn ressurser på planlegging, tilrettelegging for og gjennomføring av tilrettelagte avhør. Det gjennomføres ofte mange og til dels lange avhør av vitner og mistenkte i tillegg til at det foretas annen omfattende informasjonsinnhenting for å belyse det antatte hendelsesforløp, hvilket skjer raskt, planmessig og som regel i forkant av eller samtidig med det første tilrettelagte avhør. Politiet følger dermed opp de sentrale føringer og forventninger – på dette punktet – på en tilfredsstillende måte. Samtidig har statsadvokatene merket seg at enkelte saker legges noe bredere og mer omfattende opp enn den opprinnelige inngang til saken gir foranledning til.

I kartleggingen og vurderingen av den videre oppfølging, ble etterforskningen i det alt vesentlige vurdert som tilfredsstillende. Til sammen 16 saker ble vurdert som tilfredsstillende håndtert, til sammen 4 saker ble vurdert nøytralt mens 1 sak ble vurdert som ikke tilfredsstillende. Statsadvokatene fant i det vesentlige intet negativt å bemerke til elementene sporsikring, medisinske undersøkelser og avhør av vitner og mistenkte. Her holder sakene jamt over tilfredsstillende nivå. De 4 sakene med nøytral vurdering hadde lang saksbehandlingstid etter tilrettelagt avhør og fram til påtalevedtak. Den ene saken, som ble bedømt som ikke tilfredsstillende, hadde uakseptabel lang saksbehandlingstid.

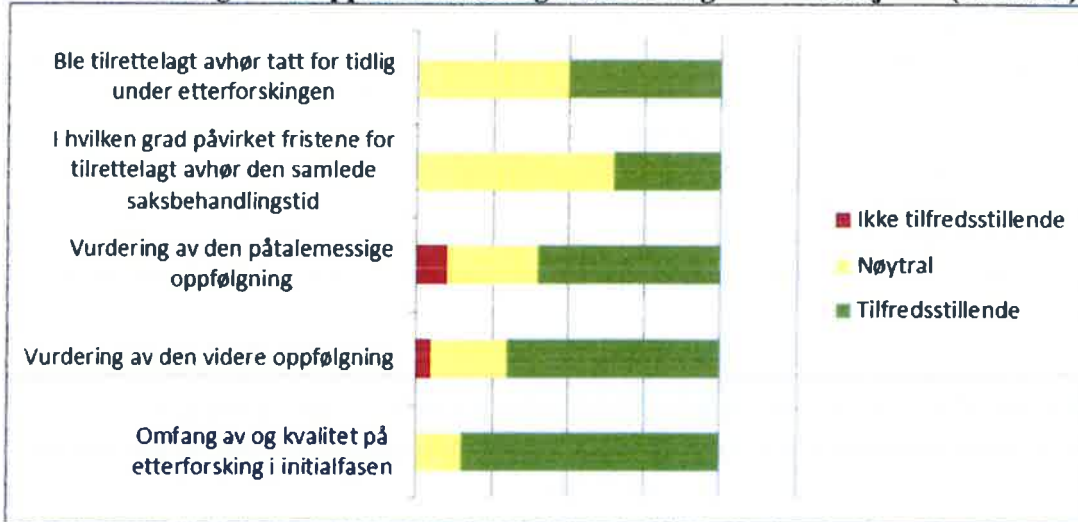
I vurderingen av kvaliteten på den påtalemessige oppfølgingen av sakene, ble halvparten av sakene vurdert som tilfredsstillende håndtert. Til sammen 7 saker ble nøytralt bedømt og 2 saker ble bedømt som ikke tilfredsstillende. De 7 sakene som ble nøytralt bedømt hadde samtlige lang saksbehandlingstid etter første tilrettelagt avhør, hvilket kan tyde på varierende påtalestyring og kontroll. De 2 sakene som ikke var tilfredsstillende håndtert hadde dels uakseptabelt lang liggetid, dels uriktig subsumsjon under etterforskningsfasen.

Vurderingen av hvordan fristene for tilrettelagt avhør har påvirket den samlede saksbehandlingstid, må som allerede nevnt anses å være av skjønsmessig karakter. Det ligger i dette at statsadvokatene ikke har benyttet andre kvalitetsindikatorer enn sitt eget "beste skjønn". Statsadvokatene fant ingen saker som synes påvirket i negativ retning, dvs. vurdert slik at saksbehandlingstiden har blitt forlenget eller kvalitetsmessig forringet som følge av nevnte frister. I til sammen 15 saker ble vurderingen nøytral, dvs. at fristene ikke anses å ha hatt noen påvirkning for sakene. Til sammen 5 saker ble vurdert som tilfredsstillende, dvs. at fristene for tilrettelagt avhør synes å ha påvirket sakenes fremdrift i positiv retning.

Statsadvokatene fant imidlertid, som et gjennomgående trekk, at politiet krafksamler ressurser og innsats i tiden fram mot første tilrettelagte avhør, hvilket anses som positivt for etterforskningen, jf også foran om dette. Etter første tilrettelagte avhør, er imidlertid prioriteringer og framdrift noe mer variabel, hvilket førte til lang saksbehandlingstid.

Også spørsmålet om tilrettelagt avhør ble tatt for tidlig under etterforskningen, må anses å være av skjønsmessig karakter. Det ligger i dette at statsadvokatene ikke har benyttet andre kvalitetsindikatorer enn sitt eget "beste skjønn". Statsadvokatene fant ingen tilfeller hvor tilrettelagt avhør synes å være tatt for tidlig. I 14 saker var vurderingen nøytral, og i 5 saker tilfredsstillende. Det ligger i sistnevnte score at statsadvokatene vurderte timingen av det tilrettelagte avhøret som god sammenholdt med sakens øvrige opplysninger. I 1 sak var det besluttet at planlagt tilrettelagt avhør ikke skulle gjennomføres.

Samlet vurdering for kroppskrenkelser og mishandling i nære relasjoner (20 saker):

4. Politiets egne vurderinger av oppfølgingen i saker med tilrettelagte avhør:

Troms politidistrikt har ved brev av 20. september 2017 v/politiinspektør Einar Sparboe Lysnes besvart statsadvokatens spørsmål som nevnt i brev av 6. juli 2017 – *ressurssetting og rutiner eller retningslinjer for prioriteringer i den videre oppfølgingen av etterforskingen.*

Politiets svar er som følger:

"Jeg har i forberedelsen til denne besvarelsen mottatt innspill fra egne i påtalemyndigheten, etterforskningsleder og ledelsen ved vold/sedelighet i Tromsø.

Det er som kjent stramme frister for gjennomføring av tilrettelagte avhør. Det vurderes her som unødvendig å argumentere for viktigheten av tidlig å starte etterforskning, herunder gjennomføring av det eller de TAVH som saken krever.

I saker med 1 ukes frist(hvilket i praksis betyr 5 arbeidsdager), vil det nesten alltid være knapt med tid til forberedelse. Ikke minst gjelder dette når man må få oppnevnt setteverge. I disse tilfeller påvirker dette hvor mye opplysninger man makter å skaffe til veie samt at man har lite tid å forberede avhøret. Dette må imidlertid avveies mot risiko for å tape informasjon ved at vente ekstra dager før avhør tas.

Vi bruker mye ressurser innledningsvis i hver enkelte sak og på selve "aksjonsdagen", dette medfører også at mange saker er ferdig, eller tilnærmet ferdig, etterforsket idet TAVH er gjennomført. Vi opplever ikke at det er en "ubalanse mellom ressurser som benyttes for å oppnå tidsfrister, og den videre etterforskning av sakene", jf nevnte rapport fra 17.01.17.

I perioder kan enkeltstående sakskompleks med et betydelig antatt TAVH, medføre ressursmangel og "ventetid" på andre saker. Dette er vanskelig raskt å omdisponere ressurser ettersom fagområde krever særskilt kompetanse. I dette bilde kan det selvsagt også forekomme at saker får liggetid etter aksjon/TAVH, hvilket vi mener er riktig i forhold til prioritering av den samlede porteføljen

Politidistriktet er kjent med hvilke kriterier som gjelder for hvilke saker som skal prioriteres og vi tilstreber å gjøre de riktige valg i så måte. Når man skal vurdere de prioriteringer som gjøres, bør man også se hen til hvilke undersøkelsessaker vi ikke iverksetter etterforskning i.

Vi søker hele tiden å utvikle våre retningslinjer og praksis rundt disse sakene. Et eksempel på dette er at etterforsker nå følger de tilrettelagte avhørene, hvilket sikrer bedre oppfølging av den videre etterforskningen. At etterforsker er til stede fremkommer at protokoll for TAVH.

Ansvar for etterforskningen av denne typen saker er tillagt den enkelte geografiske enhet. Det vil således være flere ledere som internt gjør prioriteringsvalg. Det er ikke til å unngå at det kan forekomme ulike prioriteringer.

Vi opplever at ha kapasitetsutfordringer på skrivning av dialogutskrifter, hvilket i enkelte saker har forsinket ferdigstilling av saken. Videre kan det hende at vi oftere bør utvide fristen for avhør med en uke, der bedre forberedelser vil kunne heve kvaliteten på avhøret.."

5. Særskilt om politiadvokatens beslutninger om gjennomføring av tilrettelagt avhør.

a) Vurdering opp mot Riksadvokatens rundskriv av 21. oktober 2015:

Statsadvokatene har særskilt gjennomgått og vurdert politiadvokatens beslutninger om tilrettelagte avhør. I samtlige saker er beslutning skrevet i påtegnings form, som regel benevnt som dokument 01,01 – *Beslutning om tilrettelagt avhør* – og adressert til barnehuset i Tromsø.

Selv om fristene for tilrettelagte avhør i mange saker ikke er overholdt, se foran om dette, synes sakene gjennomgående tilfredsstillende påtalemessig vurdert og fremsendt til barnehuset så snart som praktisk mulig. Statsadvokatene legger til grunn at politiet i det alt vesentlige tilstreber seg på å etterleve de lovbestemte fristene, hvilket samsvarer med politidistriktets egen redegjørelse under punkt 4 foran.

Statsadvokatene legger videre til grunn at politiets påtegninger gjennomgående og på en tilfredsstillende måte beskriver grunnlaget for mistanke, den konkrete sakens bakgrunn samt hvilke straffebud saken skal etterforskes etter. Det samme gjelder angivelse av frist for avhør, angivelse av eventuell verge og bistandsadvokat samt vurdering av om mistenkte skal varsles og/eller forsvarer oppnevnes m.v. Det samme gjelder vurdering og beslutning om behov for medisinsk undersøkelse.

De gjennomgåtte påtegninger har henvisning til strpl. 239 – som hjemmel for beslutningen. Statsadvokatene har imidlertid bare i 5 tilfeller funnet beskrivelse av hvorvidt tilrettelagt avhør anses nødvendig, dog uten at dette konkret begrunnes.

Samlet sett legger statsadvokatene til grunn at politiets påtegninger – og dermed beslutninger om gjennomføring av tilrettelagte avhør – i det alt vesentlige tilfredsstiller Riksadvokatens retningslinjer som nevnt. Samtidig må det legges til grunn at påtegningene – for bestemte tilfeller - innholdsmessig kan forbedres og begrunnes på en mer systematisk måte, hvilket vil bli gjennomgått i det følgende.

b) Kort om det straffeprosessuelle lovskravet ved beslutning om tilrettelagt avhør av barn – særlig om avhenting av barn i tilfeller der foreldrenes samtykke ikke foreligger.

Utgangspunkt:

En beslutning om gjennomføring av tilrettelagt avhør vil også innebære en beslutning om avhenting av barnet fra dets skole, barnehage eller hjem for et kortere eller lengre tidsrom.

Spørsmålet er hvordan slike beslutninger forholder seg til det straffeprosessuelle lovskravet?

I korte trekk er det slik at enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin kommunikasjon, se Grl. § 102. Denne grunnlovsrettighet må igjen ses i nær sammenheng med Grl. § 92, hvorefter Statens myndigheter skal respektere og sikre menneskerettighetene, hvilket igjen bringer oss over til EMK artikkel 8 nr. 1., som har samme ordlyd som Grl. § 102.

Det vises atter til John Fridrik Kjølbro, Menneskerettighetskonvensjon for praktikere, 3. utgave, side 640, med videre henvisninger til EMDs praksis, hvorefter han oppsummerer:

"Forældres og børns nydelse af gjensidig samvær utgør en grundlæggende del af retten til familieliv, og det gælder selv om forholdet mellem en af forældrene og barnet er brudt, f.eks. på grund af skilsmisse m.v. Denne ret bringes heller ikke til ophør som følge af tvangsffjernelse af et barn. Det betyder at når myndighetene træffer foranstaltninger, der begrænser eller hindrer forældres og børns nydelse af hinandens samvær, foreligger der et indgreb i retten til et familieliv, der skal kunne rettfærdiggjøres i medfør af artikkel 8, stk. 2, for at være foreneligt med konventionen."

Statsadvokatene legger følgelig, og uten nærmere drøftelse, til grunn at politiets eller andre myndigheters beslutning om avhenting av barn i deres hjem, skole eller i barnehager til tilrettelagte avhør faller inn under Grl. § 102 og dermed – som et utgangspunkt – utgjør et inngrep i de rettigheter som fremgår av EMK artikkel 8 nr. 1. Samtidig fremgår det av Grl. § 113 at Staten kan foreta inngrep overfor den enkelte på nærmere angitte vilkår.

Av sammenhengen mellom Grl. §§ 102, 103 og 92, se Rt.2014 s. 1105, særlig avsnitt 24 flg., leder dette oss videre til de vilkår – for at myndighetenes inngrep kan anses konvensjonsmessige – som følger av EMK artikkel 8 nr. 2:

"Det skal ikke skje noe inngrep av offentlig myndighet i utøvelsen av denne rettighet unntatt når dette er i samsvar med loven og er nødvendig i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter."

Av denne konvensjonsteksten kan det kort og skjematisk utledes tre grunnleggende vilkår som må være oppfylt for at et inngrep etter art. 8 nr. 1 kan anses konvensjonsmessig, nemlig at 1) det foreligger en klar og presis lovhjemmel, 2) at inngrepet har et formål som er anerkjent av konvensjonen og 3) at inngrepet er nødvendig og proporsjonalt. Disse vilkår omtales i det følgende som det straffeprosessuelle lovskrav.

Det kan innledningsvis legges til grunn at de tilfeller hvor foreldrenes samtykke til gjennomføring av tilrettelagt avhør foreligger antas dette å erstatte det prosessuelle lovskravet som nevnt. Disse situasjonene omtales ikke ytterligere i det følgende. Hvorvidt slike samtykker foreligger bør imidlertid opplyses og nedtegnes i straffesakens dokumenter, slik at det i ettertid ikke oppstår eller kan reises tvil rundt dette.

Hva så med de tilfeller hvor foreldrene ikke har samtykket til tilrettelagt avhør, eksempelvis i saker hvor den ene eller begge foreldrene kan mistenkes for seksuelle overgrep eller for mishandling av barnet?

Statsadvokatenes gjennomgang av politiets påtegninger i forbindelse med kvalitetsundersøkelsen kan tyde på at det straffeprosessuelle lovskravet som nevnt, hva angår beslutning om avhenting av barn, er lite påaktet. Hvordan politiet skal forholde seg til dette, synes heller ikke klart omhandlet eller utledet i tidligere rundskriv eller retningslinjer.

Statsadvokatene vil følgelig kort og skjematisk omhandle hvilke straffeprosessuelle vilkår som må være oppfylt for at politiet kan treffe beslutning om tilrettelagt avhør med den følge at barnet avhentes og bringes til barnehuset - uten at foreldrenes samtykke foreligger. Statsadvokatene vil deretter gi korte føringer til hvilke kriterier som må være til stede før slike beslutninger kan treffes.

Kravet til klar og presis lovhjemmel:

Høyesterett har i dom inntatt i Rt. 2014 s. 1105, avsnitt 30, uttalt at det ikke er tilstrekkelig for å oppfylle det lovskrav som Grl. § 102 oppstiller at rettsgrunnlaget formelt sett er tilfredsstillende:

"For å gi en slik hjemmel som Grunnloven og menneskerettskonvensjonene krever, holder det ikke at loven er formelt sett i orden, ... Det gjelder også kvalitative krav: Loven må være tilgjengelig og så presis som forholdene tillater".

Hva som nærmere ligger i kravet til tilgjengelighet og presisjon er omhandlet senest i EMDs avgjørelse av 7. september 2017 i sak M.L. v. Norway, fifth section, avsnitt 39:

"The Court reiterates its settled case-law, according to which the expression "in accordance with the law" not only requires that the impugned measure should have some basis in domestic law, but also refers to the quality of the law in question, requiring that it should be accessible to the person concerned and foreseeable as to its effects."

Det vises atter til Kjølbro, s. 592:

"...borgeren skal have mulighed for – om nødvendigt med passende juridisk rådgivning – at forutsette med rimelig grad af sikkerhet, hvilket følger en given handling vil kunne få".

Hjemmelen for å beslutte tilrettelagt avhør er som kjent strpl. § 239. Særlig hva gjelder forholdet mellom strpl. § 239 og de nærmere angitte kriminaliseringskrav - som fremgår av bestemmelsen, må det som et tilleggsmoment sees hen til strpl. § 224 som angir hvilke vilkår som gjelder for å iverksette etterforskning. Terskelen er som kjent at det foreligger *"rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold"*. Det forutsettes følgelig at påtalemyndigheten må kunne begrunne et konkret og tilstrekkelig mistankegrunnlag for ett eller flere av de nevnte straffalternativene som nevnt i § 239 før denne hjemmelen kan gis anvendelse. Statsadvokatene går ikke nærmere inn på dette nå. Det vises imidlertid til Riksadvokatens rundskriv av 21. oktober 2015 under punkt 3 *Om bruken av tilrettelagt avhør i "kan" – tilfellene* og punkt 4 *Kroppskrenkelse eller mishandling i nære relasjoner*.

Det følger videre av § 239 e at tilrettelagt avhør skal skje innen nærmere angitte frister. Det vises atter til § 239 f hvoretter slike avhør skal gjennomføres ved et barnehus.

Det er verdt å merke seg at strpl. § 239 f – rent geografisk sett og dermed også tidsmessig - går lengre enn strpl. § 230 tredje ledd, om plikt til å møte til ordinære politiavhør, som er avgrenset til oppmøte *"på politistasjon eller lensmannskontor i det politidistrikt hvor han (vitnet) bor eller oppholder seg"*.

Videre må det ses hen til strpl. § 239 a om vitneplikt. Det følger av bestemmelsens andre ledd at;

"Vitner som skal avhøres ved tilrettelagt avhør etter § 239 har tilsvarende forklaringsplikt for politiet som de har for retten, med mindre annet følger av loven her".

Dette leder oss over i neste rettslige tema, nemlig hvorvidt barnet har forklaringsplikt?

Innholdet av barnas vitne- og forklaringsplikt, er omhandlet Prop. 112 L (2014 – 2015) under kommentarene til strpl. § 239 hvorfra følgende hitsettes:

"Oppsummert innebærer dette at barn under 15 år alltid har vitne- og forklaringsplikt når de avhøres ved tilrettelagt avhør i sak som gjelder seksuallovbrudd, kjønnslemlestelse, mishandling i nære relasjoner, drap eller kroppsskade, jf. § 239 første ledd. Barn over 15 år er fritatt for vitne- og forklaringsplikt etter straffeprosessloven § 122 første ledd og § 123 første ledd i alle straffesaker dersom mistenkte er nærstående. Avhøres barn under 15 år i andre saker, se § 239 andre ledd, blir bildet mer komplisert. Barn under 12 år vil alltid ha vitneplikt uavhengig av om mistenkte er nærstående eller ikke, jf. straffeprosessloven § 108, jf. § 122 første ledd tredje punktum. Ettersom straffeprosessloven § 123 ikke har noen unntaksregel for barn under 12 år, vil de imidlertid normalt være unntatt fra forklaringsplikten om mistenkte er nærstående, jf. § 123. Barn mellom 12 og 15 år som avhøres i saker som ikke gjelder seksuallovbrudd, kjønnslemlestelse, mishandling i nære relasjoner, drap eller kroppsskade, er og unntatt fra både vitne- og forklaringsplikt dersom mistenkte er nærstående, jf. § 122 første ledd og § 123 første ledd."

Statsadvokatene går ikke nærmere inn på dette annet enn å påpeke at barnets forklaringsplikt må avklares før det tilrettelagte avhøret gjennomføres. Det vises nærmere om dette og som eksempel til Høyesteretts avgjørelse inntatt i HR-2016-2171-A.

I påtalemyndighetens vurdering av om det skal besluttes tilrettelagt avhør, vil også den midlertidige vergens rolle spille inn, se vgml. §§ 16 og 27. Etter det statsadvokatene forstår, oppnevnes midlertidig verge i alle saker hvor foreldrene enten selv er mistenkt for vold eller seksuelle overgrep mot barnet, eller når foreldrene av andre grunner ikke kan ivareta barnets interesser. Det vises nærmere om dette til nevnte rundskriv fra Riksadvokaten under punkt 11.

Hva som nærmere ligger i vergens rolle og oppgaver, se vgml. § 21, fremgår av Prop. 112 L (2014-2015) under kapittel 13.1:

"Et viktig prinsipp i vergemålsloven er at et vergemål aldri skal være mer inngripende enn nødvendig og at det skal tilpasses den enkeltes behov, jf. vergemålsloven § 21 tredje ledd. Videre følger det av vergemålsloven § 33 og barneloven § 31 og § 33 at vergen har plikt til å høre den som er under vergemål". Og, videre; "For mindreårige er det i utgangspunktet vergen som utøver de rettighetene som straffeprosessloven gir fornærmede og etterlatte, jf. straffeprosessloven § 93 g. Som hovedregel kan en mindreårig som har fylt 15 år, på ethvert tidspunkt i saken selv utøve rettighetene. Vergene kan imidlertid bistå dersom dette ligger innenfor vergens mandat, jf. vergemålsloven § 32. "

Samtidig uttaler Riksadvokaten i rundskrivet av 2015 under punkt 11 som følger:

"Vergen har viktige, men klart avgrensede, oppgaver i forbindelse med spørsmål om vitne- og forklaringsplikt. Ettersom barnehuset ivaretar barnet mens det oppholder seg der, må det legges til grunn at i hvert fall midlertidige verger har en svært begrenset rolle utover det å ivareta vitnets personlige, straffeprosessuelle rettigheter i forbindelse med avhør."

Det vises videre til Prop. 112 L (2014-2015) under kap 13.4 hvorfra følgende hitsettes:

"Vergens oppgaver i forbindelse med tilrettelagte avhør vil, i tillegg til å gi generell støtte til vitnet, være å ta stilling til eller gi veiledning i spørsmål om vitneplikt, forklaringsplikt og om hvorvidt det skal tas medisinske undersøkelser"

Statsadvokatene legger til grunn at den midlertidige vergens oppgaver er begrenset til de oppgaver som i det forutgående er klart og tilgjengelig opplistet. Det ligger samtidig i dette at en oppnevnt

midlertidig verge ikke kan samtykke til noe mer eller til noe annet enn det mandatet for vergemålet tilsier.

En foreløpig oppsummering er at straffeprosesslovens bestemmelser om tilrettelagt avhør - som kort redegjort for – til sammen tilfredsstiller det formelle lovskravet som følger av Grl. § 113 og EMK art. 8 nr. 2. både til å beslutte gjennomføring av tilrettelagt avhør og til avhenting av barn uten foreldrenes samtykke.

Kravet til formålet med avhøret:

Det neste vilkår som oppstilles i EMK art. 8 nr. 2 er at inngrepet må være "*nødvendig i et demokratisk samfunn*".

For at et inngrep skal kunne anses som nødvendig i et demokratisk samfunn må tiltaket fylle minst ett av de formål som er opplistet i EMK art. 8 nr. 2., se Kjølbro s. 598. På området for tilrettelagte avhør av barn er det særlig alternativet "*...for å forebygge uorden og kriminalitet...*" som er relevant.

Det vises følgelig til strpl. § 226 som angir formålene med etterforskning, se herunder første ledd bokstavene a til f. For å oppfylle det straffeprosessuelle lovskravet, må påtalemyndigheten følgelig konkret vurdere og deretter kort begrunne hvorvidt det skal gjennomføres tilrettelagt avhør som ledd i en formålsrettet etterforskning, hvilket atter må knyttes til ett eller flere av kriminalitetsalternativene som følger av strpl. § 239, jf foran om dette.

Samtidig må det legges til grunn at straffeprosessloven utelukkende kan hjemle avhenting og transport av barnet til barnehuset, med det formål å gjennomføre et tilrettelagt avhør og eventuelt medisinsk undersøkelse. Dersom avhenting, transport og opphold ved barnehuset har andre eller flere formål enn etterforskning, må hjemmel for inngrepet finnes og begrunnes på annen måte enn i straffeprosessloven. Et nærliggende relevant rettsgrunnlag synes i slike tilfeller å finnes i barnevernloven § 4-6.

Kravet til nødvendighet og proporsjonalitet:

Den tredje testen som EMK oppstiller er det grunnleggende kravet til nødvendighet og proporsjonalitet. Dette er utledes av kriteriet; "*...nødvendig...*" i EMK art. 8 nr. 2, se om dette Kjølbro, s. 599.

Proporsjonalitetskravet peker på at det skal foretas en avveining av forholdet mellom de samfunnsmessige behov for inngrepet og de negative virkninger for den berørte. Sakens konkrete omstendigheter og de foreliggende muligheter for bruk av alternative tiltak blir således sentrale momenter i denne proporsjonalitetsvurderingen. Et inngripende tiltak som ikke kan anses proporsjonalt, kan heller ikke anses å være nødvendig i et demokratisk samfunn. Sett i sammenheng kan man forenklet utlede at kravet til nødvendighet og kravet til proporsjonalitet utgjør et slags minste inngreps prinsipp, sml. også det generelle prinsipp for straffeprosessuelle inngrep som følger av strpl. § 170 a.

I forhold til beslutninger om tilrettelagte avhør, er deler av proporsjonalitetskravet allerede drøftet i riksadvokatens rundskriv punkt 3 til 6 med videre henvisning til Prop. 112 L (2014- 2015), når det gjelder spørsmålet om det skal foretas et tilrettelagt avhør. Det vises om dette til rundskrivets pkt. 4 hvorfra følgende hitsettes:

"I saker som øyensynlig gjelder kroppskrenkelse av et sårbart vitne, må påtaleansvarlig ha i mente at slike saker kan oppfattes som mishandling i nære relasjoner. Er det tvil om saken gjelder

mishandling i nære relasjoner eller kroppskrenkelse, skal avhøret være tilrettelagt. Dette betyr at selv om det ikke er skjellig grunn til mistanke om mishandling i nære relasjoner, skal avhøret være tilrettelagt så fremt det er visse holdepunkter for det."

Det vises videre til rundskrivets punkt 6, hvor det gis en snever adgang til å gjennomføre såkalte "presamtaler" med vitner:

"I enkelte snevre unntakstilfeller, hvor det ut fra etterforskningshensyn eller hensynet til vitnet fremstår som uforsvarlig å avvente forberedelsen og gjennomføringen av et tilrettelagt avhør, vil det likevel være riktig å gjennomføre et ordinært politiavhør innledningsvis".

Dette betyr kort oppsummert at påtalemyndigheten i slike saker i praksis kun er overlatt en mindre skjønnsmargin til å fravike lovens hovedregel om å beslutte tilrettelagt avhør ved et barnehus.

Statsadvokatene legger samtidig til grunn at proporsjonalitetskravet, i forhold til inngrepets varighet og omfang – slik som reisetid og reiseavstand - ikke synes påaktet eller drøftet tidligere. Som et generelt standpunkt kan det fremholdes som mer inngripende å transportere et barn over lengre avstander og over lengre tidsrom enn det motsatte, hvilket slik EMK artikkel 8 nr. 2 peker på, krever en mer konkret og formodentlig sterkere begrunnelse før tilrettelagt avhør ved barnehuset kan besluttes.

Sammenfatning:

For å tilfredsstille det straffeprosessuelle lovskravet i de tilfeller hvor beslutning om tilrettelagt avhør fører til at barnet må avhentes i deres hjem, på skole eller i barnehager, uten at foreldrenes samtykke foreligger, må vedkommende politiadvokat særskilt iakttå og vurdere følgende kriterier:

- Angivelse av relevant hjemmelsgrunnlag sammenholdt med det konkrete mistankegrunnlaget, se strpl. §§ 239 flg.
- Foreligger forklaringsplikt, evt. kreves samtykke fra vergen til dette?
- Angivelse av formålet med det tilrettelagte avhøret, se strpl. § 226.
- Anses gjennomføring av tilrettelagt avhør som nødvendig for etterforskningen og som et forholdsmessig inngrep, se strpl. § 170 a?

Disse kriteriene må angis og begrunnes i påtegning om beslutning av tilrettelagt avhør.

6. Oppsummering:

Som statsadvokatenes gjennomgang viser, anses politiets oppfølging av saker hvor det er gjennomført tilrettelagt avhør av barn i det alt vesentlige tilfredsstillende, hvilket både er vurdert i forhold til statsadvokatenes beste skjønn og mot riksadvokatens rundskriv.

Både saker med seksuallovbrudd og saker med kroppskrenkelse og mishandling i nære relasjoner har i det alt vesentlige et tilfredsstillende omfang på etterforskningen og innholdsmessig tilfredsstillende kvalitet i sakenes initialfase. Som et gjennomgående trekk har politiet kraftsamlet ressurser og gitt sakene høy prioritering i tiden fram til første tilrettelagte avhør. Også den videre oppfølging av etterforskningen fram til påtalevedtak har i det alt vesentlige tilfredsstillende kvalitet. Samtidig, og litt som forventet, viser statsadvokatenes gjennomgang at politiets innsats jevnt over "flater noe ut" etter at tilrettelagt avhør er gjennomført.

Vurderingen av hvordan fristene for tilrettelagte avhør har påvirket den samlede saksbehandlingstid har som nevnt vært høyst skjønnsmessig og dermed krevende. Som

allerede nevnt, fant statsadvokatene som et gjennomgående trekk at politiet krafksamler ressurser og innsats fram mot første tilrettelagte avhør, hvilket i mange saker har medført at etterforskningen i det alt vesentlige er så godt som ferdig på et tidlig tidspunkt. I denne sammenheng har de nevnte frister slått positivt ut for politiets samlede etterforskning. Statsadvokatenes gjennomgang viste og at politiets innsats i mange saker "flatet ut" etter tilrettelagte avhør, hvilket samlet sett betyr at fristene for avhør er vurdert å ikke ha hatt betydning i den ene eller andre retning.

Også vurderingen av hvorvidt tilrettelagt avhør ble tatt for tidlig under etterforskningen har vært utpreget skjønnsmessig og krevende. Som gjennomgangen foran viser har statsadvokatene enten lagt til grunn en nøytral oppfatning rundt dette spørsmålet eller kommet til at tilrettelagt avhør er tatt til rett tid. Noe mer presist enn dette er det vanskelig å begrunne og besvare.

Statsadvokatene har atter lagt til grunn at den påtalemessige oppfølgingen av sakene jamt over er tilfredsstillende, hvilket gjelder for alle de undersøkte sakstypene. Bortsett fra noen tilfeller hvor statsadvokatene mener påtalemyndigheten i politiet har anvendt feil subsumsjon under etterforskningen eller ved påtalevedtak, skyldes saker bedømt som "nøytrale" eller "ikke tilfredsstillende" håndtert utelukkende lang eller uakseptabelt lang saksbehandlingstid.

Statsadvokatene har og – etter gjennomgangen av politiets påtegninger til barnehuset – funnet det nødvendig å gi instruks for å sikre at det straffeprosessuelle lovskravet etterleves, se om dette under punkt 5.

Selv om dette spørsmålet ikke er uttrykkelig utformet i riksadvokatens oppdragsbrev av 7. april 2017, følger det av riksadvokatens mål og prioriteringer for inneværende år, se årets rundskriv under kapittel IV. Punkt 2 *Høy oppklaring*, at *"Avdekking av straffbare forhold og plassering av skyld hos den ansvarlige gjerningsperson er avgjørende for å nå straffesaksbehandlingens overordnede mål om redusert kriminalitet, og er av stor betydning for fornærmede og andre involverte"*. Det er samme sted særlig trukket fram at *"Grov integritetskrenkende kriminalitet som vold og seksuallovbrudd utgjør et alvorlig samfunns- og folkehelseproblem, og at det er et sentralt mål at det skal være særlig høy oppklaring i disse sakene"*. Statsadvokatene legger følgelig til grunn at oppklaring av seksuallovbrudd og saker med kroppskrenkelse og mishandling i nære relasjoner er ett av de fremste og viktigste kvalitetsmålene i denne typen saker både for politiet og påtalemyndigheten.

Med dette som utgangspunkt, kan det synes mindre tilfredsstillende at 5 av 10 undersøkte saker som gjelder seksuallovbrudd er henlagt etter bevisets stilling, 1 med påtaleunntatelse og kun 2 sendt tingretten med forslag om tilståelsesdom, mens 2 p.t. ikke er påtaleavgjort. Tilsvarende at 14 av 20 undersøkte saker som gjelder kroppskrenkelse eller mishandling i nære relasjoner er henlagt etter bevisets stilling, 5 avgjort med forelegg og 1 sak med tiltalebeslutning.

Samtidig står kravet om høy oppklaring i motsetning til å undersøke flest mulig saker der barn kan være utsatt for vold eller andre overgrep. Da disse sakene i utgangspunktet kan være vanskelig å identifisere og avdekke, kan det være nødvendig å tillate en lavere oppklaringsprosent av de etterforskede sakene for slik å avdekke mer av den faktiske kriminalitet ute i samfunnet.

Imidlertid er det etterlatt et inntrykk av at politiet i enkelte av de gjennomgåtte sakene, kunne redusert etterforskningsomfanget på et tidligere tidspunkt der bevisene initialt taler mot at vilkårene for straffeskyld er til stede.

Statsadvokatene har i denne omgang ikke tatt mål av seg å vurdere eller ha bestemte meninger om kvaliteten på tilrettelagte avhør sammenlignet med dommeravhør.

Lars Fause
førstestatsadvokat

Hugo Henstein
statsadvokat

L Gjenpart:

Riksadvokaten

Kvalitetskontrollen høsten 2017:

Se RA brev av 7. april 2017.

Oppdrag: Gjennomgå til sammen 30 saker fra hvert politidistrikt hvor det er gjennomført tilrettelagt avhør med sikte på 1) kartlegging og vurdering av den videre oppfølging og 2) hvordan fristene for tilrettelagt avhør påvirker den samlede saksbehandlingstid. Det bes også 3) tatt noen stikkprøver for en komplementerende kvalitetskontroll av etterforskning og påtalearbeid. En ser gjerne at embetene 4) gir uttrykk for eventuelle oppfatninger av tilrettelagte avhør i dag sammenlignet med tidligere dommeravhør. Embetets synspunkter til 5) omfanget av og kvaliteten på etterforskningen i initialfasen før det tas tilrettelagte avhør og om 6) disse avhørene tas for tidlig under etterforskningen, mottas også gjerne.

Se også oppdragsbrevet og punktene om 7) innhenting av opplysninger fra politidistriktene og 8) de samlede krav til skriftlig rapport til RA.

Spørsmålet i denne omgang er hvilke punkter og kvalitetsmarkører som skal gjennomgå og fylles ut for hver enkelt sak:

Benytt følgende score; tilfredsstillende (T), ikke tilfredsstillende (I) eller ikke relevant (-) og ja/nei. Skriv evt. korte kommentarer til det enkelte punkt.

Generelt:

1. Politidistrikt:	Reg.dato:
2. Saksnummer:	
3. Statistikkgruppe; beskrivelse og nr.:	
4. Tid/dager fra mottatt anmeldelse/registrering av sak til dato for tilrettelagt avhør:	
5. Tid/dager fra første tilrettelagte avhør til påtalevedtak:	
6. Type påtalevedtak og dato for dette.	
7. Er saken endelig avgjort, evt. på hvilket nivå?	
8. Type relasjon for den fornærmedes del:	
9. Antall fornærmede:	

Tid fra siste gjerning/episode til anmeldelse:

- Mindre enn tre dager:
- Mellom 3 – 90 dager:
- Mer enn 90 dager:

Omfanget av og kvaliteten på etterforskningen i initialfasen?

10. Er det foretatt etterforskningsskritt forut for tilrettelagt avhør?
11. Dersom punkt 10 er relevant, vurder kvaliteten på følgende punkter:
 11. Sikring av åsted?
 12. Sikring av elektroniske spor?
 13. Sporsikring på den fornærmede?
 14. Sikring av fornærmedes tilstand, herunder rus?
 15. Mottatt forklaring av den fornærmede?
 16. Medisinsk undersøkelse av den fornærmede?

17. Fritak fra taushetsplikt?
18. Oppnevning av verge?
19. Pågripelse av den siktede?
20. Sporsikring på den siktede?
21. Sikring av siktedes tilstand mht rus?
22. Mottatt forklaring på stedet?
23. Tilstrekkelig kartlegging av eventuelle vitner?
24. Er det foretatt vitneavhør, evt hvor mange?
25. Er det foretatt kriminalteknisk undersøkelse på åstedet?

Kartlegging og vurdering av den videre oppfølging?

26. Er det foretatt kriminalteknisk undersøkelse av åstedet?
27. Vurder evt. kort om kvaliteten på den kriminaltekniske undersøkelsen er tilfredsstillende?
28. Er det foretatt medisinsk undersøkelse av den fornærmede?
29. Vurder evt. kort om kvaliteten på den medisinske undersøkelsen er tilfredsstillende?
30. Er det foretatt andre typer sporsikring (eks sikret DNA-prøver, innhentet elektroniske spor osv)?
31. Vurder evt. kort om kvaliteten på annen sporsikring er tilfredsstillende?
32. Er det foretatt avhør av vitner? Evt. hvor mange?
33. Dersom punkt 32 er relevant, vurder kvaliteten på følgende punkter:
 34. Vurdering av formalia (plikter/rettigheter, tolk, bistandsadvokat)
 35. Er foranledningen tilstrekkelig belyst?
 36. Er de straffbare forhold tilstrekkelig belyst?
 37. Er vitnet tilstrekkelig konfrontert med andre opplysninger i saken, slik som andre forklaringer eller funn fra sporsikring/tekniske funn?
 38. Er evt andre relevante forhold tilstrekkelig opplyst?

Dersom flere vitner er avhørt, bes dette markert/tilkjennegitt i svarene.

39. Er den mistenkte/siktede avhørt/ønsket å forklare seg?
40. Dersom punkt 40 er relevant, vurder kvaliteten på følgende punkter:
 41. Vurdering av formalia (plikter/rettigheter, tolk, forsvarer)
 42. Er foranledningen tilstrekkelig belyst?
 43. Er de straffbare forhold tilstrekkelig belyst?
 44. Er omstendighetene av betydning for evt sporsikring/tekniske funn tilstrekkelig belyst?
 45. Er vitnet tilstrekkelig konfrontert med andre opplysninger i saken, slik som andre forklaringer eller funn fra sporsikring/tekniske funn?
 46. Er evt andre relevante forhold tilstrekkelig opplyst?

47. Vurder kvaliteten på den påtalemessige oppfølging av saken etter følgende kriterier:

48. Bruk av tvangsmidler

49. Riktig subsumsjon?

50. Tilstrekkelig formålsstyring av etterforskningen?

51. Tilstrekkelig oppfølging av forsvarer og bistandsadvokat?

52. Anses sakens fremdrift tilfredsstillende?

53. Anses evt. påtalevedtak i politiet korrekt?

Hvordan har fristene for tilrettelagt avhør påvirket den samlede saksbehandlingstid?

54. Gi en kort vurdering til dette spørsmålet.

Ble tilrettelagt (-e) avhør tatt for tidlig under etterforskningen?

55. Gi en kort vurdering til dette spørsmålet.

56. Samlet vurdering:

	1	2	3	4	5	6
Omfanget av og kvaliteten på etterforskningen i initialfasen						
Vurdering av den videre oppfølging						
Vurdering av den påtalemessige oppfølgingen						
I hvilken grad påvirket fristene for tilrettelagt avhør den samlede saksbehandlingstid (høy score = positivt)?						
Ble tilrettelagt avhør tatt for tidlig under etterforskningen (høy score = positivt)?						

Score 1-2 anses som ikke tilfredsstillende, 3-4 som nøytral og 5-6 som tilfredsstillende.

57. Eventuelle ytterligere kommentarer:

